

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Малопольський державний університет
імені Вітольда Пілецького в Освенці (Польща)
Університет економіки в Братиславі (Словаччина)

V Міжнародна науково-практична конференція

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

11-12 квітня 2023 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 10 від 26 квітня 2023 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачєво, 11-12 квітня 2023 р.). – Мукачєво: МДУ, 2023. – 195 с.

Відповідальний за випуск: ХАУСТОВА Ксенія – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

Технічний редактор: ПУГАЧЕВСЬКА Катерина – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму.

У збірнику тез за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту, управління економічними процесами та туризму Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, здобувачів освіти, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

©Мукачівський державний університет, 2023

© Кафедра менеджменту, управління економічними процесами та туризму, 2023

СЕКЦІЯ 2. ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

ГОБЛИК-МАРКОВИЧ Н.М., ХАУСТОВ С.О. СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ У РЕГІОНІ	57
МИХАЛЬЧИНЕЦЬ Н.О. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	59
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., МИКУЛАНИНЕЦЬ В. В. ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ	61
РАШКЕВИЧ О.А., ТОВТ Т.Й. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	63
ФЕЄР А.Є. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	66
ХАУСТОВА К.М., ЛАКАТОШ В.В. ОРГАНІЗАЦІЯ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	68
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., САХНО Л.Є. РОЛЬ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ТУРИЗМУ	70
ПАПП В.В., БОШОТА Н.В., БІЛКЕЙ К.Т. РОЛЬ СІЛЬСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	72

СЕКЦІЯ 3. УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВОРОТКОВ В.О. ОБГРУНТУВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ТОВАРІВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕННОСТІ	75
ДЕНИСЕНКО М.О. ФОРМУВАННЯ СТРУКТУРИ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
КЛИМАШ Н.І., ГРАБОВСЬКА Н.В. ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	78
КУКУРУДЗ Р.С. ТЕНДЕНЦІЇ ПРОПОЗИЦІЙ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	81
КУЛІНІЧ Т.В., ТИМЧИНА Ю.А. РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ПОСЛУГ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	82
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., БАБИНЕЦЬ А.В. ЗАСТОСУВАННЯ КОУЧИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ ТОРГОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	86
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ЧАБАН О.В. УПРАВЛІННЯ КОМУНІКАЦІЯМИ ПРИ РОБОТІ НАД АРХІТЕКТУРНИМИ ПРОЕКТАМИ	88
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПЕЛЕНКО В.В. УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОПТОВИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	92
ЛИЗАНЕЦЬ А.Г., ПОПОВИЧ В.В. КОНЦЕПЦІЯ СИТУАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ СЕРЕДОВИЩА	95
МАРИНЕЦЬ А.В., ТОВТ Т.Й. ОСОБЛИВОСТІ КОМІСІЙНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ	98
МАСЛИГАН Р.М. СУТНІСТЬ АДМІНІСТРУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТИВНИХ КЛУБІВ	100
МИКУЛАНИНЕЦЬ С. І., ІВАНЧИК С. І. МУЛЬТИНАЦІОНАЛЬНА КОМПАНІЯ: КРОС-КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ	102

УДК 338.48-6:615.8:332.122:379.84:338.482(043.2)

С. І. МИКУЛАНИНЕЦЬ

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри менеджменту, управління економічними процесами та туризму, Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

В. В. МИКУЛАНИНЕЦЬ

аспірант Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ КОМПЛЕКС РЕГІОНУ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ

Туризм і рекреація як соціально-економічні явища світового масштабу перетворились у важливий стимулюючий чинник регіонального розвитку. Вони створюють реальні передумови для стабілізації економічних процесів, поліпшення соціальної складової, збереження довкілля та відновлення культурної спадщини не лише країн в цілому, а й адміністративних одиниць в їх складі.

Туризм – діяльність, яка безпосередньо пов'язана з економікою, історією, географією, архітектурою, культурою, медициною та іншими важливими науками, а також з національними традиціями, фольклором. За визначенням Всесвітньої ради з туризму (ВТО) сучасний світовий туризм має такі характеристики: туризм – це найбільша індустрія світу, що має приблизно 3,5 трлн дол. обігового капіталу і містить такі складові, як: подорожі з використанням різних видів транспорту; проживання у відповідних побутових та інших сприятливих умовах; харчування; відпочинок і дозвілля; провідний виробник промислової продукції, чий внесок у валовий національний продукт становить 6,1 %; в) кожний 15-ий працівник у світі зайнятий саме в галузі туристичного бізнесу; це галузь світової економіки, що найшвидше розвивається [1].

Туризм регіону – одна із найбільш перспективних галузей економіки, яка має для цього туристичні ресурси та сприятливі умови.

Український вчений В.Кифяк окреслює туризм як вид економічної діяльності, пов'язаний з обслуговуванням людей, які тимчасово перебувають поза місцем постійного проживання. На його думку туристичні підприємства та інші суб'єкти туристичної діяльності працюють на комерційних засадах, створюючи при цьому валову додану вартість шляхом виробництва, просування та реалізації туристичних продуктів, спрямованих на задоволення потреб споживачів [2, с. 69-70].

Невід'ємною складовою сучасного способу життя є рекреаційна діяльність. У сучасних дослідженнях найчастіше зустрічається термін «рекреаційна діяльність». За визначенням О. О. Бейдика, це «система заходів, пов'язаних з використанням вільного часу для оздоровчої, культурно-пізнавальної діяльності людей на спеціалізованих територіях, що розташовані поза межами їх постійного проживання» [3].

Рекреаційна діяльність – діяльність у вільний час, спрямована на відновлення й розвиток психічних, фізичних і духовних сил людини; це система заходів, пов'язаних з використанням вільного часу для оздоровчої, культурно-пізнавальної діяльності людей на спеціалізованих територіях, яка характеризується, у порівнянні з іншими видами діяльності, зміною, розмаїтістю, незвичністю поведінки людей і самоцінністю процесу.

На думку С. Дутчак, на сучасному етапі доцільно використовувати комплексний термін, а саме «туристично-рекреаційна діяльність (ТРД)» (інші варіанти – туристично-рекреаційна, рекреаційно-туристична, рекреаційно-туристська), поєднуючи різні сторони діяльності в межах одного господарського комплексу, підкреслюючи цим новий підхід до

сучасних потреб цієї сфери економіки, не змінюючи сутнісне наповнення понять, запропонованих попередніми дослідниками [4].

В науковій літературі висвітлені численні різноманітні класифікації і групування туристсько-рекреаційної діяльності. Найбільш поширеними ознаками, за якими проводиться класифікація рекреаційної діяльності є такі: територіальна ознака, тривалість, правовий статус, мета (ціль, мотивація) рекреаційної діяльності, сезонність, спосіб пересування, вік, кількість учасників, форма організації, використовувані транспортні засоби.

Поєднання туристичної та рекреаційної галузей органічно викликає створення туристично-рекреаційного комплексу - типового міжгалузевого комплексу, в якому прямо чи опосередковано бере участь багато різних галузей як матеріального, так і нематеріального виробництва. Він є системою економічно та соціально поєднаних окремих галузей, виробництв, виробничих підприємств та підприємств сфери послуг на певній території, призначення яких полягає у забезпеченні рекреаційними послугами населення конкретної територіальної одиниці. Поняття «рекреаційний» підкреслює спрямованість функцій комплексу на реалізацію оздоровчих потреб населення та відновлення життєвих сил людини, а «туристичний» означає тимчасовий виїзд громадян з місць постійного проживання з метою відновлення життєвих сил і непов'язаний з оплачуваною діяльністю.

Проблеми розвитку туристично-рекреаційного комплексу, його складових та факторів, вирішення питань щодо використання туристичного потенціалу, природних туристичних ресурсів останнім часом постійно розглядаються, обговорюються в наукових та спеціалізованих виданнях.

Однією з особливостей рекреаційної послуги є той відомий факт, що в процесі її створення беруть участь багато підприємств, тобто задоволення рекреаційних і туристичних потреб кожного споживача й суспільства в цілому здійснюється підприємствами різних галузей і різних форм власності, які створюють окремі складники комплексного продукту – рекреаційної послуги. Ці підприємства і є головними елементами системи, що розглядається як рекреаційно-туристичний комплекс. До їх складу входять підприємства, що створюють комплексний продукт та організують його споживання, надають послуги гостинності, транспортні послуги, розважальні та інші.

Таким чином, формування туристично-рекреаційного комплексу відбувається згідно з функціонально-цільовим критерієм: комплексний характер виробництва рекреаційного продукту та спільна мета виробничої діяльності, а також прагнення підвищення якості продукту й оптимізації витрат породжує цілком природну ідею створення виробничого комплексу відповідного профілю. Причому функціонування такого комплексу обумовлює цю сферу господарювання як ресурсно та екологічно сумісну, що відповідає принципам екологічної безпеки соціально-економічного розвитку. Крім того, досягається можливість скоординованого управління інвестиціями та загальною стратегією розвитку ТРК як невід'ємної частини економіки регіону.

Але економічна доцільність та екологічна відповідність – не єдині аргументи на користь створення рекреаційно-туристичного комплексу в регіоні. Комплексування суб'єктів господарювання різних галузей та різних форм власності в цілісний господарський механізм по суті є процесом економічної міжфірмової інтеграції з притаманними їй ознаками: поєднанням та взаємопроникненням бізнес процесів, деякими структурними змінами в економічних системах окремих суб'єктів господарювання, що ввійшли до складу рекреаційно-туристичного комплексу (ліквідація дублюючих та зайвих підрозділів), виділення структур, що здійснюють функції управління комплексом.

Інтеграційні процеси в туристично-рекреаційній галузі зумовлені комплексністю і в сфері виробництва туристичної послуги, і у сфері безпосереднього обслуговування туристів, що передбачає стійкі й безперервні, різномасштабні та різнорівневі виробничо-

технологічні, інформаційно-управлінські, фінансово-розподільчі та інші взаємозв'язки між суб'єктами господарювання, що й обумовлює процеси внутрігалузевої та міжгалузевої інтеграції. Такі зв'язки сприяють розвитку рекреації й туризму, а з іншого боку, рівень цих зв'язків залежить від конкретних економічних і соціальних умов того чи іншого регіону та від того, наскільки розвинена рекреаційно-туристична галузь у регіоні.

Туристично-рекреаційний комплекс (ТРК) як система характеризується складною внутрішньою структурою, великою кількістю різномірних за своєю природою елементів і взаємозв'язків, наявністю невизначеності та ризику, неоднозначністю наслідків від прийнятих управлінських рішень тощо. Згідно з сучасними системними уявленнями ТРК належить до класу складних слабо структурованих систем, для яких часто виявляється неможливим побудувати достовірну математичну модель внаслідок значної невизначеності взаємодії елементів і підсистем та наявності прямих та опосередкованих зворотних зв'язків, нелінійних і синергетичних ефектів.

Список використаних джерел:

1. Тайгибова Т.Т. Вплив індустрії туризму на економіку країни і соціально-культурну сферу / Т.Т. Тайгибова // Актуальні питання економічних наук : матеріали Міжнародної наукової конференції, (Уфа, жовтень 2011 р.) – Уфа, 2011. – С.125-128.
2. Кифяк В.Ф. Розвиток туризму як один зі сценаріїв покращення соціально-економічного стану Чернівецької області / В.Ф. Кифяк // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – 2015. – Вип. 2 (58). – С. 67-81.
3. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії / О.О. Бейдик. – К. : Палітра, 1997. – 86 с.
4. Дутчак С. Туристика як наукова система / С. Дутчак // Краєзнавство. Географія. Туризм. – 2010. – № 20. – С. 7-9.

УДК 332.14

О.А. РАШКЕВИЧ

аспірант,
спеціальність 051 «Економіка»
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво, Україна

Т.Й. ТОВТ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту,
управління економічними процесами та туризму,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачєво, Україна

СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

В умовах системних трансформацій в економіці та державному управлінні, спрямованих на модернізацію адміністративно-територіального устрою, децентралізацію влади і реформу місцевого самоврядування, потребують удосконалення методи і технології управління територіальним розвитком. Будь-яка адміністративно-територіальна одиниця, визначаючи цілі розвитку та функціонування, оцінює можливості їх реалізації на основі свого потенціалу. Тому вирішення завдань щодо визначення потенціалу територіального розвитку сьогодні є одним із основних чинників його ефективного управління, викликане необхідністю адаптації до нових реалій.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>